

Justitiedepartementet

Remiss av SOU 2023:67 Anonyma vittnen

Ju2023/02432

1 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket har inte några invändningar mot att utredningens förslag genomförs men lämnar följande synpunkter.

1.1 Förutsättningar för att höra ett vittne (avsnitt 8.3.2)

Utredningen föreslår att rätten ska få fatta beslut om att ett vittne ska höras anonymt bl.a. om misstanken om brottet eller åtalet som vittnet ska höras om med hänsyn till omständigheterna kan antas ha ett straffvärde som överstiger fängelse i två år. Detta då det framstår som viktigt att systemet med anonyma vittnen kan tillämpas även vid utredning om brott som i det enskilda fallet har ett mycket högt straffvärde, men som har en vid straffskala med ett lågt straffminimum.

Skatteverket anser att om frågan om ett vittnes anonymitet ställs redan under förundersökningsstadiet, vilket föreslås kunna vara möjligt, kommer det bli svårt att avgöra frågan om brottets straffvärde överstiger fängelse i två år eftersom det kan vara tidigt i en brottsutredning. Man kan fråga sig hur denna bedömning ska göras och om det finns referensramar eller särskilda omständigheter att hänvisa till? I så fall borde detta tydliggöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Risken är annars att anonyma vittnen sällan kommer kunna tillåtas under en förundersökning.

1.2 Det ska i övrigt vara lämpligt att höra vittnet anonymt (avsnitt 8.3.4)

I förslaget betonas att anonymisering av ett vittne är den sista utvägen och bör övervägas först om andra åtgärder bedöms vara otillräckliga.

Skatteverket anser att detta kan skapa en oförutsägbarhet och därmed också en osäkerhet hos berörda vittnen, vilket riskerar att motverka syftet med lagstiftningen. För att minska en sådan osäkerhet hos vittnet, kan ett alternativ vara att regelverket utformas på ett sådant sätt, att i den mån hotbilden är tillräckligt påtaglig och vittnesmålets betydelse sådant att anonymisering kan komma i fråga, så ska detta också ske trots möjligheter att använda sig av t.ex. trygghetspaket och livvaktsskydd.

1.3 Konsekvenser av utredningens förslag (avsnitt 12)

Skatteverket efterlyser en konsekvensanalys i det fortsatta lagstiftningsarbetet för att ytterligare motivera förslaget om anonyma vittnen då det förefaller oklart hur många vittnen som skulle behöva anonymitet för att vilja vittna. Exempelvis en undersökning om i hur stor utsträckning hot och andra övergrepp mot målsäganden och vittnen förekommer och om dessa ökat i någon större omfattning skulle kunna visa på behovet av anonymitet.

Skatteverket saknar även en analys av i vilken omfattning de övergrepp som kan förekomma främst riktas mot personer som den tilltalade har en relation till, vilket skulle göra vittnet känt för den tilltalade oavsett anonymitet. Detta är en fråga som tidigare utredningar behövt undersöka och analysera.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Daniel Eriksson. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Holmberg, rättschefen Michael Eriksson, enhetschefen Cecilia Asker och sektionschefen Pia Jakobsson.

Katrin Westling Palm